

Bài 24. GIEO HẠT VÀ CHĂM SÓC VƯỜN GIEO ƯƠM CÂY RỪNG

1. Biết cách kích thích hạt giống cây rừng nảy mầm.
2. Hiểu được thời vụ, quy trình gieo hạt cây rừng.
3. Hiểu rõ công việc chăm sóc vườn gieo ươm.

Các biện pháp kỹ thuật thực hiện trong vườn gieo ươm có ảnh hưởng rất lớn tới tỉ lệ nảy mầm của hạt giống, sinh trưởng của cây con.

I. KÍCH THÍCH HẠT GIỐNG CÂY RỪNG NẢY MẦM

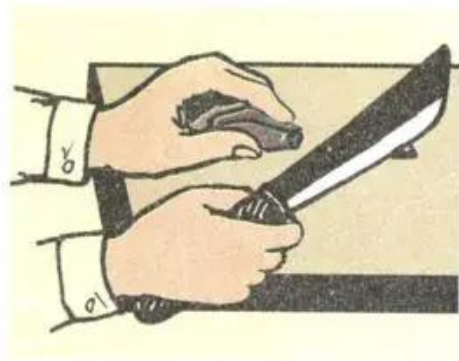
Để kích thích hạt giống nảy mầm, người ta thường dùng các biện pháp sau:

1. Đốt hạt

Một số hạt vỏ dày và cứng (lim, dẻ, xoan...), có thể đốt hạt nhưng không làm cháy hạt. Sau khi đốt, trộn hạt với tro để ủ, hàng ngày vẩy nước cho hạt ẩm.

2. Tác động bằng lực

Với hạt vỏ dày và khó thấm nước (trấu, lim, trám...) có thể tác động một lực lên hạt nhưng không làm hại phôi: gõ hoặc khía cho nứt vỏ, chặt một đầu hạt. Sau đó ủ hạt trong tro hay cát ẩm.

Hình 37. Chặt một đầu hạt trám

3. Kích thích hạt nảy mầm bằng nước ấm: Đây là biện pháp rất phổ biến.

- Em có thể lấy một vài ví dụ để minh họa.
- Em cho biết mục đích cơ bản của các biện pháp kỹ thuật xử lý hạt giống trước khi gieo.

II. GIEO HẠT

1. Thời vụ gieo hạt

Gieo hạt đúng thời vụ để giảm công chăm sóc và hạt có tỉ lệ nảy mầm cao. Mùa gieo hạt cây rừng ở các tỉnh miền Bắc thường từ tháng 11 đến tháng 2 năm sau, ở miền Trung từ tháng 1 đến tháng 2 và ở các tỉnh miền Nam từ tháng 2 đến tháng 3.

2. Quy trình gieo hạt

Có thể gieo hạt trên bầu đất hay trên luống (liếp) đất, nhưng đều phải theo trình tự các bước trong quy trình gieo hạt sau đây : gieo hạt, lấp đất, che phủ, tưới nước, phun thuốc trừ sâu, bệnh, bảo vệ luống gieo (làm ở bài thực hành).

III. CHĂM SÓC VƯỜN GIEO ƯƠM CÂY RỪNG

Chăm sóc vườn gieo ươm nhằm tạo môi trường sống thích hợp để hạt nảy mầm nhanh và cây sinh trưởng tốt. Công việc chăm sóc tiến hành từ khi gieo hạt đến khi mang cây đi trồng.

- Quan sát hình 38, em hãy nêu và ghi vào vở bài tập tên và mục đích từng biện pháp chăm sóc ở vườn gieo ươm.
- Theo em, cần phải có các biện pháp chăm sóc nào nữa ?

Hình 38. Chăm sóc vườn gieo ươm cây rừng

- Hạt dẻ nứt nanh đem gieo nhưng tỉ lệ nảy mầm thấp, em có thể cho biết do những nguyên nhân nào ?

Ghi nhớ

- Hạt giống cây rừng trước khi gieo thường được kích thích bằng nước ấm, đốt, hoặc tác động bằng lực lên vỏ hạt.
- Mùa gieo hạt cây rừng ở các tỉnh miền Bắc từ tháng 11 đến tháng 2 năm sau, các tỉnh miền Trung từ tháng 1 đến tháng 2 và các tỉnh miền Nam từ tháng 2 đến tháng 3.
- Quy trình gieo hạt : gieo hạt, lấp đất, che phủ, tưới và bảo vệ luống gieo.
- Công việc chăm sóc vườn gieo ươm cây rừng gồm: che mưa, nắng, tưới nước, bón phân, làm cỏ, xới đất, phòng trừ sâu, bệnh, tỉa cây để điều chỉnh mật độ.

Câu hỏi

1. Em cho biết cách kích thích hạt giống cây rừng bằng đốt và tác động bằng lực.
2. Hãy nêu thời vụ và quy trình gieo hạt cây rừng ở nước ta.
3. Hãy nêu những công việc chăm sóc vườn gieo ươm cây rừng.

Có thể em chưa biết

1. Mùa thu hoạch quả của một số cây rừng :
  - Từ tháng 1 đến tháng 3 : Tếch, Quế, Xoan, Keo lá tràm...
  - Từ tháng 8 đến tháng 9 : Thông nhựa, Bạch đàn trắng, Mỡ, Phi lao...
  - Từ tháng 10 đến tháng 11 : Bồ đề, Thông đuôi ngựa, Trám trắng, Long não...
2. Một số thuốc thường dùng để phòng trừ sâu, bệnh hại cây rừng :
  - Thuốc phòng trừ bệnh cây
    - Thuốc tím : dùng xử lí hạt, nồng độ 0,05%.
    - Thuốc Benlat : dùng xử lí đất, phòng trừ bệnh lở cổ rễ, nồng độ 0,06%.
    - Thuốc Boócđô : dùng trừ bệnh lở cổ rễ, bệnh rơm lá thông ... nồng độ 0,5 đến 1%.
  - Thuốc trừ sâu
    - Fenitrothion : trừ sâu vườn ươm, nồng độ 0,5%.